

Časopis s podobami za slovensko mladino.
S prilogo: „Angeljček“

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. novembra 1896.

Leto XXVI.

Zakaj nazaj?

Ne vem, ne vem, kakó je tó,
Da vsak večer, ko zvon iz lin
Čez plan odmeva in goró
Tjà v vznožje skalnatih planin
Zanêse misli mi spomin.

Zanêse misli mi spomin
K samótni cerkvi kraj vasí,
Kjer vštric razmájanih zidín
Ob grobu tih se grob vrstí,
Kjer znanec mnog ob znancu spi.

Tam pôkoj mojega duhá . . .
Zató na večer, ko glasán
K počitku vabi don zvoná,
Zanêse duh čez hrib in plan
Na rodna tlà me nepozvan.

Kjer znanec mnog ob znancu spi
Nedavno še vesel in čvrst —
Tam spavaš tudi, mati, ti:
Že mnogo let je črna prst
Tvoj hladni dom sred nemih vrst.

Tvoj hladni dom sred nemih vrst,
Kjer v gorkih dneih iz ljubih tlá
Nebroj cvetóv poganja brst:
Tam dom je mojega srcá,
Tam pôkoj mojega duhá.

Jož. Volc.

Šepec.

(Povest. — Spisal Ivan Rekar.)

X.

Nesreča izmodri človeka.

Preg.

Za zimo je prišla pomlad, kličoč naravo k novemu delu v novo življenje. Drevje je poganjalo popje, trata je zelenela; koder se je prej razprostiral beli sneženi prt, videl si novo zeleno odejo. Narava je vstala, da rodi in tako poplača ratarja, kateri jo obdeluje v potu svojega obraza, — in vstala je, da na zimo zopet — umrje. Vse rastlinstvo je čutilo v sebi novih močij. Še celó tepka za Klančevim kozolcem je ozelenela še jedenkrat, menda — zadnjikrat, saj trhlo in suho vejevje je pričalo, da je že dolgo dolgo tega, kar jo je vsadila skrbna roka jednega Klančevih pradedov. Še jedenkrat je okitila svoje že preperelo telo z zelenjem kakor v — slovo. Pa to zelenje je jako skromno; od katere strani jo pogledaš, od povsodi ti kaže rebra — suho rogovilje, katero se je nekdam šibilo pod težo sadov.

Pa čemu bi se kitilo staro drevo, saj starosti ne pristoja lišp; no, ta tepka res ni nečimurna, zelenega listja na nji je za »bore kosilce«, kakor se včasih pošali Klemen.

Pod to tepko torej so sedeli nekega dné Klančev ded, Drejko in Šepec.

Ded Marko je še vedno ista stara kost, polomljen na telesu, a čil na duhu in v srcu.

»He, prebito bodi, jaz tako pravim, hude čase sem prestal hude, pa letošnja zima mi ne gre iz glave. Ta hentani paglavec, to kajonsko seme, ki vedno vrta in vrta, da kje kaj iztakne, spravilo bi bilo skoro mene in sebe pod zemljo. — Mladina, mladina, — res, mladost je norost.« Dedek kima z glavo in po strani škili na dečka, ki se živahno pogovarjata mej seboj.

Drejku se ne pozna bolezen skoro čisto nič, le lici nista več tako polni in rdeči ko prej, sicer pa ni izpremenjen. Bolezen je skoro pojenjala brez hudih telesnih posledic, a pustila je tem večje sledove v njegovem značaju. To ni več oni brezobzirni, veseljaški, surovi Drejko, ki se je pred dobrim pol letom rogal Šepcevi grbi, to ni več oni nagajivec, ki je dražil deda Marka, ne, to je čisto drug značaj, resen in uljuden. — Nesreča uči, pravijo, in Drejka je res izučila. Huda bolezen je ogladila njegovo raskovo srce, naučil se je — trpeti, bolezen mu je vzbudila nov čut, — sočutje do svojega bližnjega. — Svečo so mu že držali, a božja milost se je usmilila mlade cvetke ter zadržala kôse smrtni udarec. Drejko je postal dober otrok. Izpoznal je, da je on kriv morda prezgodnje smrti svojega sorodnika in tovariša — Šepca. Prezgodnje smrti? Da, da, kdor je videl sedanjega Šepca, in ga primerjal s prejšnjim čvrstim in močnim hlapčkom Klančevim, ta je pač odmajal z glavo, češ: Ta ni več tisti, kakor je bil, temu je grob že izkopan.

Toda grob še ni izkopan, a izpodkopana je mladega življenja moč, narazana je skoro nit, ki veže dušo s telesom. Prejšnjega Mihca ni več.

Na obrazu se mu berejo kalí one neozdravljive bolezni — sušice. Telo, že prej sključeno in pohabljeno, se sedaj komaj še drži po koncu. Ona krepka, jaka roka se sedaj trese, a iz nekdaj močnih jeklenih prsij prihaja votel, hropek glas, katerega skoro pri vsaki besedi duší — kašelj.

Pa je tudi mnogo prestal ta ubogi Mihec.

V óni osodepolni božični noči si je nakopal bolezen, katere se najbrže ne znebi nikdar več.

Mati je plakala pri njegovi postelji, sestrice mu je stregla, kakor je le vedela in znala, toda kaj pomaga, pri hiši je vladala beda na vse strani, torej ni bilo moči bolniku postreči tako, kakor bi bilo potrebno. — Sosedje in sosede so svetovali sedaj to sedaj ono. Nekateri so priporočali kuhati mu »tavžent-rože«, drugi zopet »encijan«, vsak je vedel kaj novega.

Šepec je vžival vse križem, kar so mu dali, in res je v kratkem času zapustil postelj, a bolezen ni hotela izpustiti svoje žrtve iz rok. Šepec je vidno hiral, lotila se ga je — sušica. Kogar se pa le-ta prime, tega ne čaka baje družega nego grob. Njemu se sicer ne ogne nikdo, pa umreti se vendar vsakdo boji, kaj šele mlad, čvrst mladenič.

Ko je sneg skopnel in je prišla pomlad v vsi svoji krasoti, ko je ozele-nela bukova reber pod vasjo ter se oglasila plaha kukavica, vzel je Mihec palico v roko, da bi stopil h Klančevim. Sporočili so, naj pride doli k njim, smilil se jim je menda ubožec. Pa počasi je hodil Mihec tisti dan. Negotovih korakov je stopal po poti, po kateri je nekoč korakal tako vesel. Gledal je okrog sebe novo življenje oživele narode, a njegovo telo ni vstalo k novemu delu, bolezen se ga je držala trdno ko klop kože. Prišedši do križa ob poti, se ustavi ter sede na klopico. Utrudila ga je pot. Leseno znamenje mu obudi spomin na one srečne dni, ko je tu molil ter prosil vsakdanjega kruha, da bi se preživil. Da, to so bili srečni dnovi, saj je imel najdragocenejši zaklad — zdravje.

A danes? Kolika izprememba! Službo je dobil, a zgubil svojo srečo. Pač je to drag kruh.

Pri Klančevih so ga vsprejeli prav po domače, najbolj se ga je razveselil Drejko. Tudi gospodar Klanec je prijazno govoril, da, še celó gospodinja ni kazala svoje oholosti v toliki meri. Hlapec Klemen je pa mencial nestrpno svoji žuljavi roki in si ji brisal ob hlačni rob mrmrajoč: »Da si le vstal, drugo pride že samo ob sebi. Pravili so, da ne preživiš te zime, jaz sem pa zmiraj trdil: kaj, Miha da bi umrl, Miha, ta pa že ne, kopriva ne pozebe, njemu ne škoduje vsaka sapica. Saj vem, fantè se je prehladil, pa se ga je najbrž lotil kašelj, ljudje pa takoj več povedó, kakor je res.«

»Je, je huda; ne vem, če bo kaj z menoj. Prsi me bolijo.«

»Pameten bodi, Miha, saj nisi pet let star. Jaz sem padel s svislj in si polomil vse kosti, da so rekli ljudje, sedaj pa sedaj bo umrl. Hm, kaj méniš, da sem res umrl? Kaj še! Tisto leto sem imel še največ moči, ker sem si prerahljal ude.«

Še marsikakšno šaljivo je razdril Klemen, da bi spravil Šepca v boljšo voljo, a ni se dalo.

Ker se Mihcu ni mudilo domov, ostal je pri Klančevih dlje časa, pomagala tu pa tam, kolikor je mogel, največ je pa delal družbo Drejku, ki tudi še ni bil okreval popolnoma. Skupaj sta hodila okrog in postala največja prijatelja. Tako ju vidimo tudi danes pod staro tepko pri dedu.

»Ti je bilo kaj dolgčas po meni?«

»Kako moreš to vprašati, Drejko? Vedno si mi bil na misli, saj sem vendar le jaz vsega kriv.«

»Ne govôri tako, Miha, jaz sem kriv, jaz sem te zapeljal. Pa potrpi, veš, mene je vedno vest pekla, ko so govorili ljudje, kako hudo si bolan. Misli sem si: da ga nisi ti pregovoril in zapeljal, bila bi oba zdrava in vesela.«

»Pusti to na stran, kdo je streljal, ti ali jaz?«

»Ti, pa jaz sem vse napeljal. Ali mi odpustiš, prijatelj?«

Prvič je slišal Šepca danes to besedo iz njegovih ust. Sladka beseda, vzbudila mu je solzo v očesu. Molčé podá roko Drejku, ta mu jo krepko stisne, in — postala sta največja prijatelja.

Ded je gledal ta prizor.

»Poglejte no, to tatinsko seme, ta nepridiprav je včasih tako zaničeval to revo Šepca, a sedaj — prosi ga odpuščanja. Vedno pravim: ni nesreče brez sreče. Če bi se ne bilo to pripetilo, kaj se vé, kako bi se še lasala, sedaj sta pa prijatelja, da ju je Bog vesel in ljudje.«

In dedku se je to tako dobro zdelo pri srcu, da je vstal urneje, kakor bi človek prisodil njegovim letom, ter stopil k njima.

»Le pridna in pametna bodita. Dovolj sta si poskusila, kam pripelje človeka jeden sam nepremišljen korak. Jaz sem star in skoro me ne bo več, pa spomnita se mojih besedij: »Prijateljstvo se ne kupi z zlatom; zato je pa dober prijatelj več vreden ko vse blago sveta.«

(Konec prihodnjič.)

Do kruha.

(Krájinska povest; spisal Angelar Zdénčan.)

III.

Med tednom so rokodelci pri Brenceljčkovih pridno delali: krojač, črevljar in šivilja. Jožek ni imel še Bog vé koliko svoje obleke, ker je tudi ni potreboval mnogo. Tudi svojih črevljev doslej še ni imel. Čemu tudi? Poleti lahko hodi bos, po zimi naj pa bo za pečjo. Če bi imel črevlje, bi jih tako kmalu raztrgal z drsanjem. Dobil je sedaj novo obleko, nove črevlje in nov klobuk, da je bil naslednjo nedeljo res Jožek ves nov od petâ do glave. Kar lepo ga je bilo pogledati. Po dokončanem krščanskem nauku je šel Jožek z očetom k gospodu.

Zadovoljnih lic ju sprejme gospod župnik. Dobil je odgovor od svojega sošolca, da bo dobival Jožek hrano v samostanu; tudi revni in krstni list je

bil zanj izgotovljen. Sedaj šele je bilo trdno določeno, da bo šel Jožek res v Ljubljano.

Dal mu je gospod župnik še mnogo lepih naukov za mesto in ju pustil z znatnim darom.

Vesela je bila sedaj Paka, in Pačani ponosni, da bo vendar jedenkrat jeden šel iz njih srede v mesto za gospoda se učiti.

Sredi kvaternega tedna pa sta se odpeljala, oče in sin, v Ljubljano. Da je Jožek po mestu gledal in gledal, je samo ob sebi umljivo. Malone, da se ni izgubil med toliko množico.

Stanovanje je oče kmalu dobil tam v staroslavnem Krakovem pod streho, kjer je gospodinja stara Lenka obljubila, da bo Jožka izrejala tako, da bo ubogljiv, priden in Bogu prijeten.

Sedaj je bilo stanovanje srečno dobljeno in treba je bilo iti v samostan. S priporočilnim pismom župnikovim stopita v tihi samostan. Šla sta po visokih in polmračnih hodnikih in srečavala same resne in častitljive možé v rujavih suknjah, okrog ledij z belo vrvico prepasanih. Jožek je mislil v svoji domišljiji, da s temi vrvicami tepó. Sicer je bil tudi v domači šoli večkrat tepen, toda gospod učitelj je bil usmiljen mož, ki je samo palico krepko vihtel, udaril je pa lahko. Ti možje so bili pa krepki, ki znajo gotovo i krepko udariti. Gotovo bi bil boječi Jožek pobegnul, da ni bilo poleg njega očeta. Šla sta dalje mimo ozkih celic in votlo so odmevali njiju koraki, da je bilo Jožku kar tesno pri srcu. Naposled prideta do celice patra Avguščina, ki je bil župnikov sošolec.

Ta gospod je bil v mestu obče priljubljen, ker je imel rad vesele ljudi. Prijazno ju vsprejme, tako, da je Jožku mahom izginil ves strah iz srca, in spoznal je, da niso frančiškani tako hudi ljudje, če imajo prav vrvico okrog pasu. Obljubil je precej Jožku hrano.

V zahvalo za dobrote pa morajo gojenci v cerkvi peti. Zato povpraša Jožka pater :

»Ali znaš tudi kaj peti?«

»Nekaj zná, kolikor se na paši nauči«, odgovori oče mesto sina.

»No, pa mi kaj zapoj, mali paglavček, kar znaš«, reče gospod šaleč se in poboža orudelega Jožka po licu.

»Nič se ne boj, Jožek!« hrabri ga oče, »saj vidiš, da te gospod radi imajo.«

Tisto leto so bile v naši Avstriji neprestane in hude vojske s Prusi in Italijani. Ti boji so vplivali tudi na naš narod. Med narodom so se torej razširile pesmi, ki so opevale te boje.

Jožek se ohrabrí in zapoje pesem, ki je bila tedaj v Krajini v navadi. Pél jo je doma s pastirji jezerokrat :

Mi smo soldatje mladi,
Se Prajzov ne boj'mo,
Vojskujemo se radi:
Na vojsko pojdemo.

Kanoni tam grmijo,
In puške pokajo;
Soldatje tam ležijo,
Po domu jokajo.

Tedaj pa Jožek mahoma utihne. Kaj je bilo temu vzrok? Jožek se je med petjem navdušil za vojsko: oči so se mu jele svetiti, celo telo se je nekoliko dvignilo, in roke so se krčevito stisnile, kakor da bi imele Pruse streti. Vsa postava je bila tedaj tako smešna videti, da se šaljivi gospod ni mogel zdržati glasnega smehu; tudi oče se je smejal sinovi navdušenosti. To je pa Jožka zmedlo, da je osramočen utihnil.

»Dobro, vrlo dobro je bilo, dečko!« pravi končno gospod; »toda raje nam zapoj kako Marijino, mi tukaj v samostanu nismo bojeviti možje.«

Pa bilo je vse prigovarjanje zaman. Jožka je bilo sedaj preveč sram, da bi bil zapel še kako pesem. Ko gospod vidi njegovo zadrego, pravi:

»Pa naj bo dovolj! Le naj hodi k nam na hrano! Svetih pesmij se bo že tukaj naučil.« — In ju odslovi.

Ko pride Jožek iz samostana na trg, zaplaka na glas.

»Jaz ne bom v šolo hodil, jaz grem domov«, ihtí deček. Nič ni pomagalo: ne očetovo pretenje, ne prigovarjanje, ne prošnja. Kar si je v glavo vtepel, tega mu ni mogel nihče izbiti. Seveda, nekoliko je Jožku k temu pripomoglo domotožje, nekoliko pa ona nezgoda v samostanu.

In šla sta domov.

Žalostna je bila pot proti domu za očeta, ki je v domišljiji že tako jasne gradove zidal, in katere mu je tako naglo podrla sinova trma. In kaj bodo rekli ljudje? Pačani, ki so se že veselili nove maše, se bodo sedaj norčevali iz njiju.

Prišla sta po noči domov, da bi ju ljudje ne videli. Žalost je vladala doma, ko sta prišla. Sestra Ančika je jokala, da ji je brat, ki ga ima tako rada, to sramoto naredil. Že se je veselila, da bo šla bratu za kuharico, ko bo ta gospod postal, na! sedaj ji pa to naredi. Vsi so bili torej pobiti in potrti, da se je tako nesrečno končalo Jožkovo kratko šolanje.

Pačani so se pa iz Jožka norčevali, in kadar ga je kdo vaščanov videl, vprašal ga je porogljivo, kdaj bo novo mašo pel. Seve, tudi pohvalil ga je, češ, da je priden, ker je tako hitro študiral.

Jožek je pa bil na vse vaščane hud. Nobenemu ni odgovoril na tako norčevanje. O, kaj bi dal, ko bi mogel sedaj iti nazaj v šolo, da bi se ognil neljubemu zasmehu sovaščanov. Pa sram ga je bilo očetu to povedati, ker ga je bil tako razžalil.

Postal je sedaj Jožek tih, zamišljen. Najraje je bil sam. Hodil je v domačo šolo, ker še ni bil dovolj star, da bi smel šolo pustiti. Učil se je rad. Doma je pa moral trdo delati, češ, naj fant izkusi, kaj je bolje, v mestu biti, ali doma. Dà, v resnici: tisto leto mu je bilo prav hudo doma. Imel je veliko prestati od domačih in vaščanov.

IV.

Vse se prestane na svetu: hudo in dobro. Bliskovo minevajo dnevi, pretekajo meseci in kmalu se i dolgo leto pogrezne v morje večnosti. Tudi našemu Jožku je minila ostra zima, prispela zaželena pomlad, oblekla zemljo v novo obleko in odšla. Tudi znojno pol tje se je nagibalo k odhodu.

Celo leto je premišljeval Jožek, kako bi prosil očeta, da naj ga dajo v šolo. Vendar je bil pretrmast in preponosen, da bi prvi prosil, kakor je bila njegova dolžnost. Oče pa ni hotel sina v šolo siliti, da bi zopet take ne naredil, kot prvi pot.

Temu je slučajno opomogel neki dogodek.

Neke poletne nedelje popoldne so sedeli po krščanskem nauku Brenceljčkovi pod staro tepko na vrtu in se senčili. Po poti, ki je peljala mimo Brenceljčkovega vrta v sosedno vas in dalje čez goro, prišel je mestno oblečen človek, ki je bil očividno dijak. Moral je biti že v visokih šolah, ker je bil že velik; krajinsko ljudstvo pa šole presoja po velikosti telesne postave.

Mlado srce je zatrepetalo v Jožkovih prsih; kaj bi dal, ko bi tudi on mogel kdaj tako velik dijak postati.

Oče si je tudi mislil: Kaj bi dal, ko bi bil moj sin kdaj v tako visokih šolah.

In Ančika je najbrže blagrovala sestro, če ima tuji dijak katero, ker bo že lahko kmalu za kuharico šla bratu. Oh, ona pa nikoli, nikoli! — Djak je bliže pristopil, povprašal to in ono o poti, ki pelje čez goro v Ribnico. Bil je tja namenjen. Potem je odšel.

Ostali so pa za njim gledali, dokler jim ni izginil izpred očij.

Tedaj pa ni mogel oče zadušiti vzdihljeja v svojih očetovskih prsih. Vzdihnil je, rekoč: »Vidiš, Jožek, ko bi bil pameten, pa bi tudi ti kdaj tak postal. Pa nečeš in nečeš k dobremu!«

»Oh, oče, saj grem rad v šolo; prosim, dajte me!« vzkliknil je radostno sin. Led je bil sedaj prebit med očetom in sinom.

Zadovoljnost in tiha sreča je zavladala v vseh treh srcih. Vsakomu izmed njih so bile izpolnjene srčne želje. Oče je sanjal o novi maši. Ančika ni več blagrovala tuje ji sestre dijakove, češ, saj bom tudi jaz kdaj bratova kuharica. Jožek pa samega veselja nič mislil ni. Pač, v mladem srcu se je vzbudila maščevalnost. Veselil se je, da bo mogel nad vaščani se maščevati, ki so se že celo leto norčevali iz njega.

Vendar ni oče pustil, da bi govorili okoli pri sosedih o tem, ker se je bal, da bi se zopet ne razbilo; pa zastonj: drugi dan se je Jožek že pobahal sosedovemu Francku, da bo šel jeseni zopet v mestne šole. No, potem pa tako veste, mladi čitatelji, da se je kmalu razvedelo po vsej vasi. Zopet so imeli ljudje mnogo govoriti.

Jožek in oče sta šla pa kmalu nato v Ljubljano. Stanovanje sta isto dobila ko pred letom, in v samostanu tudi hrano. Pač se je smehljaj pater Avguštin, ko mu je oče povedal, kaj je fant naredil. Vprašal ga letos ni nobene pesmi, kar se je Jožku posebno čudno zdelo; saj se je cel mesec učil in pripravljaj, da bi dobro zapel, zdaj pa nič ni.

Drugi dan je šel oče domov, Jožek pa v šolo.

* * *

Hitro se vrti časa kolo. Predno se človek novemu letu privadi, začne se že drugo. Tudi našemu Jožku so leta v šoli enakomerno potekala. Šel

je vedno više in više do tretje latinske šole. Tam mu je sicer grščina zaprla nadaljno šolanje, odprla pa mu je učiteljišče.

Že od nekdanj je Jožek za duhovskim stanom najbolj čislal učiteljski stan; posebno mu je bila godba všeč. Zato je šel tje.

Oče je bil seveda pobit in žalosten, pa kaj se hoče. Vsi ne morejo grškega znati. Ančika je jokala, ker ne bo postala bratova kuharica. Ljudje so se pa norčevali in trdili, da Jožek še učitelj nikoli ne bo.

Seveda, vi ne veste, s čim se je Jožek vaščanom zameril, pa vam bom sedaj povedal.

Neke nedelje popoldne o počitnicah je prišlo veliko ljudij k županovim v vas. Tudi Jožek je prišel. Tedaj se je Jožku ponudila prilika, da se maščuje nad sovaščani.

Krajinsko ljudstvo kaj rado vrjame prazne vraže in čarovnije. To je porabil Jožek in rekel, da bo kos kruha, ki je na mizi ležal, pod klobuk spravil; in ko bo klobuk potem privzdignil, ne bo nič več kruha videti.

Ljudje so se spogledali, župan pa je moško trdil, da tega Jožek ne zna.

»Pa poskusimo«, pravi ponosno Jožek. »Ali smem vzeti ta kruh?«

»Kajpada«, dovoli župan.

Tedaj vzame Jožek kruh, ga jé, dokler ga je kaj bilo. »Sedaj je že pod klobukom«, kliče presenečenim vaščanom. »Sedaj bom pa še svoj klobuk vzdignil, da boste videli, da ga pod klobukom nič ni.«

In Jožek se smeje odkrije.

To pa je zjezilo župana, ki se je doslej štel za najbolj prebrisanega, da ga tak deček osramoti. Tudi drugi vaščani so bili na Jožka hudi: nobenega prijatelja ni več imel. Jožek je bil pa vesel, da je povrnil vaščanom, ker so se prej norčevali iz njega.

(Konec prihodnjič.)

Tolažba in opomin.

Kaj ti pač srcé mladostno,
Deček mali, že teží,
Da pred sé tako bridkostno
Kalno ti okó strmí?

Kaj naj znači cvetje belo,
Ki v ročici ga držiš?
Stoj, saj cvetje je ovelo —
In zató se ti solzíš!

Kaj bi tožil, če zamrti
Cvet kot prej ti ne duhti,
Pomni raje, kar še v smrti
Ti cvetica govori:

Svoje drážestne dišave
Sem trosila krog in krog,
In mamljive sta vonjave
Polna bila gaj in log.

S svojim čarom vradostila
Mnogo temno sem okó,
V splošno sem veselje klila,
Zdaj pa v vek je vse prošló.

Skrbi, deček da v življenju
Svojem boš kot jaz cvetel,
In da boš v svetá vrvenju
V splošno le radóst živel.

Kakor jaz v vonjavah mičnih,
Ki vedrile so duhá,
Vzcvitaj ti v lastnostih dičnih,
Ki vedó te do nebá.

Ciril Vuga.

V jeseni.

Povesti iz avstrijske zgodovine.

(Piše Al. Stroj.)

XIX.

Franc Jožef I.

Slovenci smo vedno nad vse cenili sv. katoliško vero. Zato smo iz vsega srca udani vladarjem iz slavne habsburške hiše, ki so z nami jednakega srca, jednakega mišljenja. Posebno pa ljubimo in spoštujemo presvetlega cesarja Franc Jožefa I., ki je po besedah sedanjega slavno-vladajočega svetega Očeta Leona XIII. vladar »odlične pobožnosti«.

Franc Jožef I. je nastopil vladu 2. grudna 1848. Bila je tisti dan sobota. Pobožna njegova mati je prosila, da se o zgodnji jutranji uri bere jedna sv. maša na njen posebni namen. Nočni mrak je še pokrival zemljo, ko je šla visoka gospa v cerkev, da bi združila svoje prošnje z mašnikovimi molitvami. Na poti sreča mladega cesarja Franca Jožefa, ki ji vošči 'dobro jutro' in pravi: »Mati, jaz pridem že iz cerkve«. Pač so bile to tolažilne besede za dobro mater, ki je šla v cerkev, da bi molila za svojega sina in izprosila božjega blagoslova za njegovo vladanje.

Sveti Oče Pij IX. so 8. grudna 1854 razglasili nauk, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. Avstrijski cesar, Franc Jožef I., je hotel posebno slovesno praznovati ta dogodek. Naslednje leto, 22. rožnika, je šla velikanska svečanostna procesija iz cerkve sv. Štefana do kipa Marije brez madeža izvirnega greha spočete na dvoru. Cesar Ferdinand III. je pred dvesto leti pred tem kipom izročil cesarstvo v Marijino varstvo in Franc Jožef I. si je hotel vnovič zagotoviti pomoč nebeške Kraljice.

Posebno pobožno častí presvitli vladar presveto rešnje Telo. Bilo je leta 1852. na Dunaju, 8. grudna, v praznik brezmadežnega Spočetja Device Marije. Veliko ljudij se je gnetlo po ulicah proti tako zvanemu »Praterju«. Kar se začuje tenki glas zvončka, ki naznanja, da gre duhovnik previditi bolnika. Verni katoličani so pokleknili, mnogo ljudij pa se je le malo zmenilo za Jezusa v presv. rešnjem Telesu, ki ga je nesel mašnik bolniku v zadnjo tolažbo in popotnico v večno življenje. Kar pridrdrá dvorska kočija; nagloma se ustavi; iz nje stopi lepo oblečen gospod, poklekne, ko gre mašnik mimo in potem ga dalje spremlja. In ta plemeniti gospod je bil cesar Franc Jožef I. — Nekdaj je bil visoki vladar na lovu. V družbi pogumnih lovcev jezdi po ozki gorski stezi v hrib. Tedaj srečajo patra kapucina, ki je nesel bolniku sveto popotnico. Takoj stopi cesar s konja, poklekne, pozdravi in počasti Jezusa Kristusa v sv. zakramentu z besedami: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« — »Na veke. Amen«, odgovori redovnik in blagosloví vladarja.

Leta 1869. je potoval Franc Jožef I. v sveto deželo. Dne 9. listopada pride do višine, od koder se vidi sv. mesto Jeruzalem. Tukaj stopi raz konja, poklekne, poljubi sveto zemljo in nekaj časa pobožno moli. Nobeno oko ni ostalo suho pri tem prizoru. Arabci in Turki so dejali: »To je pobožen vladar;

v njegovem cesarstvu bi radi živeli!« Štiri dni je ostal visoki popotnik v Jeruzalemu, sprejel v cerkvi božjega groba sv. obhajilo in bil v spodbudo in zgled vsem navzočim. Iz svete dežele je šel v Egipt, kjer je bil pri otvoritvi sueškega prekopa. Na potu je nastala huda nevihta. Ko je nevarnost minula, prekrižal se je pobožno presvetli cesar in zahvalil Boga za rešitev in varstvo.

V vzvišen zgled katoliškim podložnikom spolnuje cesar natanko postno postavo.

V začetku posta leta 1857. je bil presvetli vladar v Milanu. V tem mestu pa se prične štiridesetdanski post nekaj dnij pozneje, kakor drugje. Cesar pošlje k nadškofu vprašati, ali je tudi njemu pripuščeno pozneje post pričeti, ali se mora držati navade, ki velja drugod. — Pred nekaj leti se je odpeljal vladar v Inomost ravno tisti dan, ko so ondi imeli post za sveto leto. Ko je cesar to zvedel, ukazal je, naj mu prinesó prežgane juhe. In ko je bil presvetli vladar leta 1883. na Kranjskem, primerilo se je, da je bil petek. Ker cesar ni vedel, da je knezoškof polajšal postno postavo vsem onim, ki so v Ljubljani, poslal je v škofijo svojega adjutanta prositi, da bi mu milostni knezoškof dovolili uživati mesna jedila.

To so le posamezne črtice krščanskega življenja cesarja Franca Jožefa I. Presvetli vladar je vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik gotovo pri sveti maši, naj si je doma ali na potovanju, in tudi v delavnik, ako mu je le mogoče. Sveto obhajilo prejme večkrat na leto. Procesije sv. rešnjega Telesa se vdeleži vsako leto ob kakoršnem koli vremenu in spremlja z odkrito glavo Najsvetejše ter tako častí Boga. Cesarju Francu Jožefu I. smo Slovenci kot vzornemu katoliškemu vladarju tako udani, da z besedo in dejanjem vedno kličemo :

Bog obvari, Bog ohrani
Nam cesarja — Avstrijo!

Svetniki — ljubitelji in ljubljenci živalij.

(Po Fr. Lindenu priobčuje Jos. Volc.)

XXII.

Sv. Magnus je oznanjeval v prvi polovici sedmega stoletja po Švabskem sveto krščansko vero. Na svojih potih je prišel nekoč s tovarišem Theodorom v bližino mesta Kemptena. O njem je naslednja pripoved: Kempten je bilo sicer lepo mesto, le prebivalcev ni imelo. Sezidano je bilo ob deroči reki Iller. Nek duhovnik, z imenom Tosso, nasvetoval je došlima potnikoma, naj preko mesta naglo stopita in sosebno čez noč naj se v njem nikar ne mudita; opustošeno mesto da je prenapolnjeno kač, zmajev in jednake golazni in mnogokdo, ki je prišel sém na lov, zgubil je tod svoje življenje. Duhovniku odgovorí Magnus: »Zares, naš Gospod Jezus Kristus je dovolj mogočen, da za vedno prežene golazen iz tega kraja«. Nato se obrne k

tovarišu Theodoru rekoč: »Tvoja dolžnost je sedaj, da goreče moliš in kličeš na pomoč božje usmiljenje, da nama Bog pomaga pregnati to golazen in hudobne duhove, ki so skriti v teh stvareh. Po tebi namreč ima biti ta kraj očiščen in pozidan. Zato moliva združno, da nama Bog pomaga očistiti to mesto, ki vsled strupene golazni ni pripravno v bivališče.« — Jela sta moliti. H klečečima in molečima pa se priplazi iz mestnih zidov velikanska kača ter plane po njiju. Ko jo duhovnik Tosso opazi, prestrašen zavpije: »Gorjé meni, ki sem vaju privel semkaj!« ter spleza na drevo. Sveta popotnika pa zaupata na Boga. Theodor nadaljuje molitev, Magnus pa vzame palico svetega Kolumbana, katero je prejel od sv. učitelja sv. Galla, prime za križ, stopi pred kačo ter reče: »V imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa ti zapovem, da miruješ! Hudobnega duha pa, ki biva v tebi, zarotim, da te raztrga.« Ob teh besedah udari svetnik kačo po glavi, le-tá se zgane in sredoma počí.

XXIII.

Po tem dogodku nadaljuje Magnus s tovarišem in duhovnikom Tosso svojo pot ob levem bregu reke Lech v kraj, ki se zdaj naziva Rosshaupten. Tod je napadal v neki soteski velik zmaj ljudi in živali in bil strah za vso okolico. »Tu ostanimo čez noč«, reče Magnus, »in molimo, da reši Bog okraj tudi te golazni.« Rečeno — storjeno. Sredi noči gre svetnik proti duplini, kjer je bival zmaj. Tosso svari moža, naj varuje svoje življenje. A Magnus odvrne trdno zaupajoč na Boga: »Če je Bog z nami, kdo je zoper nas? Mari On, ki je rešil Danijela iz levnjaka, nima moči, da čuva tudi mene te golazni?« Nato vzame blagoslovljenega kruha in zametek smole. Prišedši do brloga poklekne in moli: »Vsemogočni Bog! Ti si me privel v ta kraj. Pošlji mi v obrambo svojega angelja, kot si ga poslal Tobiju! On naj me varuje žrela te zverjadi in reši okolico te nadloge!« Prekriža se in zavžije košček blagoslovljenega kruha. V hipu plane razljuteni zmaj proti njemu. Magnus mu vrže goreči smolni zametek v žrelo ter vsklikne: »Pomoč, moj Gospod in Bog!« Zmaj se vspnè in počí.

Na pragu v večnost.

(Slika. — J. O.)

Tema, črna tema je objela zemljo, ker se je bil skríl mesec za črnimi oblaki. Vse tiho — le sedaj pa sedaj zatuli pes na dvorišču. Kako grozni so ti glasovi! . . . Zalaja, nato glas povleče, čedalje močnejše se sliši, potem začne polagoma padati z glasom in — utihne. Ne traja dolgo, in zopet začne.

Le tuli, dolgodlaki kuže! Vem, kaj to pomenja. Smrt slutiš, kaj ne — smrt? Vsaj ljudje mislijo tako.

V mali hiši sredi vasi brlí luč. Stopimo noter in poglejmo, kaj počnejo tu tako pozno?

Mala oljnata svetilka nekako leno in ob jednom žalostno razsvetljuje sobo. Komaj opazimo na postelji ob zidu staro ženico. Njen upadli, koščeni obraz jo dela bolj smrti podobno nego živemu bitju. A prestala je res dokaj bridkostij v svoji bolezni. Jedno leto bo skoro, kar ni zapustila ležišča. Spi-li? Po nje mirnem ležanju bi človek sodil to. Toda opazuj jo natančneje, in videl boš, kako sedaj pa sedaj odpre oči in se nasmehne.

Prejšnji dan jo je pokrepčal duhovnik z Najsvetejšim. Ker se je čutila proti večeru nekam boljše, pustili so jo domači čez noč samo. Je-li res sama? Koncem njene postelje, glej, stoji še jedna, dosti manjša. Njen vnuk spi tu, šestletni Matijček, ki toliko ljubi svojo babico, da je rad tudi po noči v nje oblizju.

»Matijček!« zakliče nenadno starka. »Matijček!«

A Matijček je mlade krvi, rad spi, trdo spi.

»Slišiš, Matijček!« ponovi bolnica s slabim glasom.

Deček se vendar-le vzbudi. Takoj skoči po koncu in se bliža babici.

»Kaj bi radi, babica, kaj?«

»Pojdi v hišo in pokliči mamo!«

Matijček takoj uboga, saj ni bil še nikoli neposlušen babici. Gre v hišo — prav nič ga ni strah iti čez mostovž in skozi vežo — in pride nazaj z mamico.

»Mati, vam je-li slabše?« povpraša ta stopivši k postelji.

»O, moja hči!« začne babica z vedno bolj pojemajočim glasom. »Ti ne veš, kako sem vesela. Ravnokar je bilo pri meni sedem lepih devic. Govorile so mi o svojem domu, kako je tam lepo in krasno. Povabile so me, naj grem nemudoma ž njimi. Z Bogom, moja hči, z Bogom — — — —!

Pri teh besedah stegne roko v slovo in omahne na vzglavje.

»Oh, mati, moja prisrčna mati! Kaj vam je res tako hudo?« vikne došla ženska in jo skuša vzdigniti. »Kaj res ne morete več? Recite vsaj še jedno besedo! Oh, mati — — — —!«

Glasi jok je zabranil daljne vsklike.

Tudi Matijčku se uderó solze, ko vidi, da mama joka.

»Zakaj plačeš, mama?« vpraša ihté.

»Mati so mrtvi.«

»Mrtvi? Kaj bo pa sedaj?«

»Tja dol k sv. Ivanu jih bodo nesli — v grob.«

Babico v grob! Tega si Matijček ni mogel misliti. Saj so bili vendar tako dobri. — Na glasni jok se zbere kmalu vsa družina pri mrtvaški postelji stare matere. Vsi povprašujejo jokaje, kdaj se je ločila.

»Uprav sedaj«, začne mati. »Pripovedovali so mi o sedmerih devicah, ki so se jim prikazale, nato so omahnili vznak. Te device so bile gotovo njih hčerke, ki so umrle, predno so dopolnile jedno leto. Saj so nam pravili vedno, da imajo v nebesih že sedmero angeljčkov, ki prosijo zanje. Te hčerke so na njih zadnjo uro prišle ponje in jih popeljale s seboj v nebo.«

Domači skličejo brž nekaj sosedov in denejo starko na oder.

Pes na dvorišču je nehal tuliti.

Rokodelci.

4. Sodar.

Duhovi čakajo zakleti
Težkó na gori tam,
Želijo si z goré oteti,
V zaveten, varen hram.
Vaš dom, duhovi, ni prostoren,
Ni z zlatom okrašen,
A vendar svetu blagotvoren
Tako ni grad noben.
Vi nosite le mir in srečo
Mej množico trpečo,
Vi berete le trnje z rož,
Če kaže pot vam moder mož.
Mlad mož v tovarnici vzdihuje,
Rokà mu trudna omaguje,
Ječí trpin kot v zadnjem boji,
Krog njega ropotajo stroji:
„Dobrotni, moč mi prejšnjo vrni,
Če ne, naj grob me vzame črni,
Naj dan mi več ne vzide zlati!
Doma ležé mi bolna mati,
Težkó že čakajo noči,
Da v sobo se odpró dveri
In sin zakuri v peči hladni,
Prinese kruha revi gladni . . .“
Duhovi vinski priletijo,

Slabost, obup mu prepodijo,
Pojoč za delo mož zagrabi,
Trpljenje, revščino pozabi,
Kako ga mati bo vesela,
Ko drevi se povrne z dela!

— — — — —
Berač sedi pri mizi,
Pri njem bogatec blizi.
„Fej!“ bogataš prosjaku kliče,
Psujoč od njega se odmiče.
Kako umakne vsa razlika
Duhovom vinskim se takoj!
Bogatec bližje se primika,
Beraču kliče: „Bratec moj!“

— — — — —
O koliko sovraštva,
Trpečega beraštva
Mej ljudstvom še na svetu vlada.
Po sodu kládivo mi pada,
Duhovom vinskim dom gradi.
Trpljenja ni, sovraštva ni,
Kjer vinski so doma duhovi.
Cvetó tam srečni, mirni dnovi,
Kjer moder mož odpira sod,
Duhovom vinskim kaže pot.

St. pl. Orlovič.

Vrani in sokol.

(Basen.)

Prepirali sta se dve vrani. Prva je rekla drugi:

»Ti si bolj črna, nego jaz«; druga pa jo zavrne:

»Ni res, sestrica, ti si mnogo bolj črna, nego jaz in vse druge najine tovarišice.«

Dolgo, dolgo se vrani kavсата in prepirata in nobena noče odjenjati. Naposled zapazita sokola, ki jima je nad glavama krožil po zraku. Tega pokličeta, da bi jima razsodil prepir.

Sokol prileti in sede na bližnje drevo.

»Bratec sokol, razsodi ti nama, katera naju je bolj črna«, hitita sedaj obe hkrati, »dolgo časa se že zaman prepirava o tej stvari.«

»Čakajta, da pridem bližje; od tukaj vaju preslabo vidim«, dé jima premeteni sokol in prileti bližje.

Vrani, nič hudega sluteči, ga mirno počakata. Poklicani razsodnik — ju sodi brez zaslišanja in pravi zasmehljivo: »Obe sta jednako črni, in obe morata poginiti«, ter tudi sodbo takoj izvrši: s krepkimi kremplji ju zagrabi, zadavi in razmesari.

Lucijan.

Jesenski ples.

Do cesti rajajo vetrovi,
Piskaje čez polje leté,
To ni predpustni ples norčavi,
Tako jesen po zemlji gré . .

Strahu cvetica obledeva,
Na vejah listje trepetá,
Vesela ptica v zraku sluti,
Da tožna zima bo prišla.

Z vetrovi listje bo plesalo
In vrtnice razsuti cvet —
Oh, to je divji ples jesenski,
Ki čez polje drvi jo spet!

Fanica Vovkova.

LISTJE IN CVETJE.

Iz mojega spisovnika.

(Priobčil Ant. Maier.)

6. Herbart Turjaški.

Poleg trga Turjak stoji grad, ki je lastnina Turjaških grofov. V tem gradu je živel pred več ko tristo leti Herbart Turjaški. Bil je hraber junak in branitelj naše domovine. Nekdaj je šel s svojimi vojaki v boj zoper Turka. Turška vojska je štela mnogo tisoč môž. Ti obstopijo Herbarta in peščico njegovih vojakov. Srdit boj se vname. Neki Turek pa odseka Herbartu glavo. Paša jo dá podmašiti ter jo pošlje turškemu sultanu. Turjačani so glavo junaškega Herbarta kupili za mnogo denarja od sultana. Hrani se še dandanes v Turjaškem gradu.

Kdo vé:

26. Zakaj se rastline vedno zasukavajo proti luči?

27. Zakaj tako močno poka kostanj, bob itd., če se začne peči v žrjavici ali drugi pekočini?
28. Zakaj premnogi ne spolnjujejo svojih dobrih sklepov?

Uganka.

Trda sem od zunaj,
Znotraj mehka bolj,
Polna kljuk in kljukic,
Črt in pik sem zgolj.
Kdor z menoj občuje,
Prav mu pride to:
Dar premnogi hranim
Za srcé, glavo!

—n—

(Ođgonetka uganke v prihodnjem listu.)

Nove knjige in listi.

Knjižnica za mladino izdaje A. Gabršček:
XV. snopič: Zeleni listi. Kratke povesti za otroke, stare šest do deset let. Po Francu

Wiedemanu poslovenil Anton Brezovnik. Cena 25 kr. Vse te povesti so lepe in namenu primerne; posebno pa mi je všeč 1. »Kako se je Francek spravil spat« in pa 20. »Božično darilo«. — XVI. snopič: Antona Martina Slomškega »Zbrani spisi za mladino«. III. Basni, prilike in pripovedke za nižjo in srednjo stopinjo. Cena kart. 25 kr. — Vemo, da Slomška ni treba sele priporočati, vendar smemo omeniti, da njegova prozajična dela bodo še bolj ugajala naši mladini, ker proza se pri nas ni spremenila v toliko, kakor pesništvo. Ne moremo se pa zlagati z novim nazorom o spoštljivem »onikanju« neprisotnih oseb, ki ga hoče izdajateljstvo popolnoma odpraviti iz mladinskega slovstva. Ménimo, da bi bilo najprimernejše, ako se mladinski pisatelji zjedini v nasvetu, ki ga daje »Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani«: »Sploh onikati, kadar govorimo o častitljivih osebah, n. pr. o papežu, cesarju, duhovnikih, stariših, učiteljih i. t. d. ne kaže, ker bi bil zlog preokoren; opuščajmo toraj onikanje, kadar govorimo o takih osebah iz preteklih časov, ki niso naši neposredni predniki, z nami ne v tesni zvezi; kadar pa govori otrok o svojih stariših, svojih učiteljih, o sedanjem papežu, cesarju i. t. d., naj se vselej izrazi: »Mati so rekli, g. katehet so mi naročili, g. učitelj so ukazali i. t. d.« Nasprotno ravnanje imenuje naravnost socijalizem v mladinskem slovstvu.

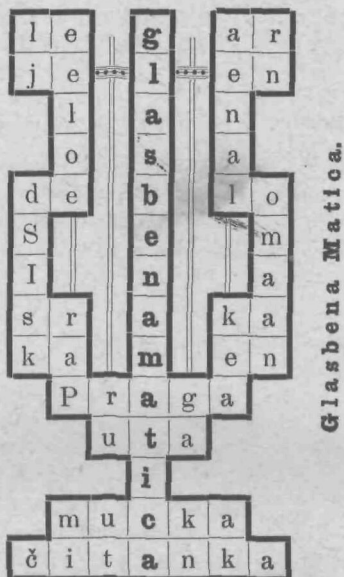
XVII. in XVIII. snopič: Tatarji na Moravskem ali Bog ne zapusti svojih služabnikov. Češki spisal Jos. Ehrenberger, poslovenil S. G. ml. — Gozdne cvetke ali štiri povesti in tri krajše razprave. Spisal Tone iz Gosče. Cena kart. 50 kr. — Prav dobro berilo (prva daljša povest za bolj odraslo mladino, ker za nežne otroke so nekateri prizori prestrašni).

XIX. snopič: Slavoj in Ljudmila. Milosrčna brat in sestra. Zbirka kratkočasnih in poučnih pogovorov o živalih I. del. Cena kart. 25 kr. — Ta knjižica ima prelepi namen, v detinskem srcu buditi usmiljenost do živalij. Vendar se mi zdi, da je semertja nekoliko pretirano. Vsekako pa ni prav, da se je vsprejel v tako detinsko-nežno knjižico tudi podrobni opis »borba z biki«. Po naši misli doseže opisovanje nasprotni namen. Tudi je tako berilo zato neprimerno, ker otroka vse preveč razburi.

XX. snopič: Bogdanova mlada leta. Svojim prijateljčkom napisal Ludovik Črnej. Cena 25 kr. — Jako prikupna knjižica, kakor jih imamo dosedaj še malo za prvence. Vrčevim čitateljem že dobro znani pisatelj in pesnik zná kaj spretno zajemati iz otroškega življenja in mišljenja. (Stavek: »Otrok je bilo štiri« ni pravilen. Ono drugo ime za »žrebec« nam tudi ne ugaja, ker je menda malokje znano v tem pomenu).

XXI. snopič: Pisanice. Slovenski mladini spisal E. Gangl. Cena 25 kr. — Tudi tega vrlega pesnika poznajo že »Vrčevi« čitatelji, četudi z drugim imenom. Ne dvomimo, da bo naša mladina vesela takih »pisanic«; nekaj — zlasti pripovedovalnih — je za take čitatelje prav klasično ubranih. (Pesmica: »Pridi!« ni primerna za tako zbirko).

Rešitev naloge v 10. številki:

Prav so jo rešili: Silvester Fr., gimnazijec v Ljubljani; Rus Pavlina, učt. kand. v Ljubljani; Zorko Franjo, tretješolec v Ljubljani; Veršec Vera v Sevnici; Fatur Ivanko na Rakeku; Zenovih Virginija in Ema pri svetem Nikolaju poleg Ornuža; Kunst Lavoslava, učenka na Polzeli; Zanier Olga, učenka v Št. Pavlu (Štirsovc); Jančar Mar., učenka II. razr. slov. mešč. šole pri gg. uršulinkah v Ljubljani; Rajh Alojziji, dijak v Mariboru; Smajs Jerica, Rudl Liza, Rovšnik Ivana, Vovšek Micica, Kok Ter., Čuk Liza, Praprotnik Nežica, Rössner Malči, Vrankovič Ivanka, Kompost Marija, Šporn Julijana, Klančnik Mica, Steblovnik Neža, Pirce Apolonija, učenke v Braslovčah; Vodopivec Olga, učiteljica v Št. Andražu pri Gorici; Novak Pavla v Idriji; Kunej Alojzija, Petan Mar., Škerbec Mar., Črnogoj Jozefa, Zupan Mar., učenke v Podsedri; Osana Tinica in Milka, učenki pri sv. Duhu nad Krškim; Cof Ivan, dijak IV. gimn. razr. v Kranju; Jožetov Ivanko v Bočni; Rant Mimi, poštna uprav. na Dobrovi; Dostal Adolf, učenec III. razr., Tomec Valentin, prosvollec v Ljubljani; Korent Antonija in Jurij, učenca v Zalcu; Šlamberger Tonček, gimnazijec v Mariboru; Šlamberger Inka v Ljutomeru; Dolinar Josip, Hacin Josip, Krajc Alojzij, Kurent Alojzij, Sever Maks, četrtošolci v Ljubljani; učenici II. razr. na Rakeku; Sušnik Ant., petošolec v Ljubljani; Knez Cirilika na Dobovcu pod Kamnom; Grehar Anka, Grum Franciška, Končina Dragotina, Pasquotti Rezika, Rant Slavka, Tekave Alojzija, učenke Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani; Jugovic Franja, nadučiteljica v Kranju; Kobal Ferd. v Idriji; Blaganc Ivan in Bezeljak Ivan, prosvolca v Ljubljani; Bark Gustav, učenec IV. gimn. razreda v Novem mestu; Vabič Štefika in Fanika v Zalcu; Bidovec Fr., dijak v Kranju; Kramar Ant., mizar v Mateni; Nidorter Lenika v Klojah pri Zalcu; Hacin Mar., Kopic Helena, Koprivnik Mar., Pavlič Marijana, učenke III. razr., Bolha Fr., učenec III. razr. v Cerkljah; Potočnik Zalka v Sori; Wohinz Karol, učenec v Kresnicah.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik Ant. Kržiž. — Natisnila Katoliška Tiskarna v Ljubljani.